

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Unntatt offentlighet

Offl § 13 Opplysn som er underlagde teieplikt

Vår ref.:

12/1781

Deres ref.:

Dato:

26.09.2013

SAS bryter ikke loven

Ombudet fant at SAS ikke handler i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven gjennom sin praksis rundt setevalg på flyvninger.

Saksnummer: 12/1781

Lov: Dtl § 4

Dato: 26. september 2013.

Uttalelse i klagesak - spørsmål om diskriminering av flypassasjerer med nedsatt bevegelsesevne

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til klage av 17. januar 2013 fra deg.

Du hevder at SAS handler i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 fordi personer med nedsatt bevegelsesevne ikke får mulighet til å velge sete på flyvninger.

Likestillings- og diskrimineringsombudet har kommet frem til at SAS ikke bryter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Fristen er tre uker fra partene har mottatt dette brevet, se vedlagte orientering.

Vennlig hilsen

Margrethe Søbstad

seniorrådgiver

Marte Bauge

rådgiver

Vedlegg:

1. Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse av 26.09.2013
2. Orientering om at uttalelsen kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda

OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

A mener SAS fratrar passasjerer med nedsatt bevegelsesevne muligheten til å velge sete selv. Hun viser til at hun på en flyreise ble plassert bakerst i kabinen, hvor man ikke kan tippe setet bakover, uten at hun ønsket dette. Hun mener SAS må endre sin praksis slik at personer med rullestol og andre med nedsatt bevegelsesevne plasseres så langt foran som mulig.

SAS viser til at det ikke er vanlig praksis at passasjerer som har bestilt assistanse (kalt PRM i SAS' retningslinjer) plasseres bakerst i flyet. Alle passasjerer som har bestilt assistanse skal ha mulighet til å velge sete på lik linje med andre passasjerer, men at det finnes noen begrensninger av sikkerhetsmessige og praktiske årsaker. Generelt vil tre sikkerhetsmessige forhold være avgjørende for seteplassering. Dette er hensyn til flyets vektfordeling og balanse, hensyn til en eventuell evakuering av flyet (PRM vil ikke få tildelt sete i et område som leder direkte til nødutgang) og hensynet til at det er tilstrekkelig tilgang på surstoffmasker eller tilgang på surstoff.

Flyselskapet anbefaler PRM-passasjerer å velge sete med bevegelig armlene. Plasseringen av seter med slikt armlene varierer fra fly til fly. Det vises til at klager i dette tilfelle hadde valgt sete selv, men ble likevel plassert på et annet sete enn det valgte. Slike omplasseringer skjer dessverre fra tid til annen og rammer alle passasjerene. Hovedårsaken til slike omplasseringer skyldes flybytter internt i SAS, ofte like før avgang som medfører omrokking. Flykabinene er også innredet forskjellig fra flytype til flytype.

En annen årsak til at seteplasser omrokkes er hensynet til passasjerer med særskilte eller spesielle behov (PRM, allergikere, blinde med førerhund, rullestolbrukere etc).

Videre er det en begrensning i valg av sete som skyldes at flykabinen er oppdelt i serviceklasser. Inntil nylig var det tre serviceklasser hos SAS, men dette er nå redusert til to innen Europa. Seteplassering i henhold til hvilken serviceklasse billetten er kjøpt gjelder for alle passasjerer.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven eller ikke, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven:

Direkte og indirekte diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne er forbudt, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 første ledd.

Med indirekte diskriminering menes enhver tilsynelatende nøytral bestemmelse, betingelse, praksis, handling eller unnlattelse som fører til at personer på grunn av nedsatt funksjonsevne stilles dårligere enn andre.

Forskjellsbehandling som er nødvendig for å oppnå et saklig formål, og som ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller dem som forskjellsbehandles, anses ikke som diskriminering etter loven her.

Ombudets vurdering

Ombudet skal ta stilling til om SAS sin praksis ved seteplassering diskriminerer personer med nedsatt bevegelsesevne som er avhengig av assistanse.

SAS sin praksis med seteplassering er en tilsynelatende nøytral rutine, innført av hensyn til sikkerheten om bord i norske fly. Reglene fører imidlertid til at klager og andre passasjerer med nedsatt bevegelsesevne risikerer å bli plassert på et annet sete enn det de opprinnelig har valgt. Reglene vil dermed faktisk føre til at personer med nedsatt funksjonsevne stilles dårligere enn andre.

Kan forskjellsbehandlingen være tillatt?

Ombudet skal vurdere om praksisen rundt seteplassering er

nødvendig for å oppnå et saklig formål, jf. diskriminerings- og

tilgjengelighetsloven § 4 fjerde ledd. Det er vist til at SAS sin praksis følges av hensyn til sikkerhet om bord i flyene.

I forarbeidene til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven er det presisert at en

rekke formål kan tenkes å være saklige, og at vurderingen må være om formålet er knyttet til en beskyttelsesverdig interesse. Sikkerhetsmessige hensyn trekkes

eksplicit frem som et eksempel i forarbeidene, jf. Ot.prp. nr. 44 (2007-2008) s.

107. Det er et beskyttelsesverdig formål å søke å sikre flypassasjerene mest mulig under flyreisen. At passasjerene ikke alltid blir plassert på ønsket sete er en del av dette. Hensynet til sikkerhet om bord i flyet må anses som et saklig formål.

Ombudet skal videre vurdere om det er sannsynliggjort/dokumentert at det er

nødvendig for SAS å praktisere denne regelen, jf. § 4 fjerde ledd.

I dette ligger et krav om at tiltaket er egnet til å oppnå formålet, og at det ikke

finnes andre mulige tiltak som er mindre inngripende overfor personene som

rammes.

SAS har anført at det generelt vil være tre sikkerhetsmessige forhold som er avgjørende for seteplassering. Dette er hensyn til flyets vektfordeling, evakuering av flyet og hensyn til at det er tilstrekkelig tilgang på surstoffmasker. Ombudet har ikke forutsetninger for å overprøve de sikkerhetsvurderinger SAS har gjort i forhold til plassering av PRM-passasjerer på de forskjellige flyreiser. SAS har også vist til at også passasjerer som er avhengig av assistanse skal ha mulighet til å velge sete selv, og at det det ikke er vanlig praksis at PRM- passasjerer plasseres bakerst i flyet, men at dette kan skje av hensyn til sikkerheten om bord. Ombudet finner derfor at den praksisen SAS fører på dette området er nødvendig.

Ombudet mener heller ikke at praksisen fremstår som uforholdsmessig inngripende for PRM-passasjerer. Det er ikke vanlig praksis at passasjerer som er avhengig av assistanse plasseres bak i flyet slik klager hevdet. Dette kan imidlertid skje av hensyn til sikkerheten om bord, eller ved flybytter som medfører omrokking av seteplasser grunnet ulik utforming av

flykabinene. Det er opplyst at disse omrokkeringene kan ramme alle passasjerene, uavhengig av behov for assistanse. Da også PRM-passasjerer som utgangspunkt skal ha mulighet til å velge sete selv, mener ombudet SAS sin praksis for setevalg ikke virker uforholdsmessig inngripende overfor passasjerer med behov for assistanse (PRM).

Konklusjon

SAS bryter ikke diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 4 gjennom sin praksis med seteplassering av personer med nedsatt funksjonsevne som har behov for assistanse ved flyreiser.

Oslo, 26.09.2013

Sunniva Ørstavik

likestillings- og diskrimineringsombud